

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis discernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

VI. Vtrum quis in operando possit sequi sententiam probabilem ommissa probabiliori.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

SECTIO VI.

Verum quis in operando possit sequi sententiam probabilem omissa probabiliori.

QVÆSTIONIS propositæ resolutio lucem majorem præbet iis, quæ sup. sect. dicta sunt. Nomine autem sententiæ probabilis intelligimus eam, quæ tum ratione probabilis, tum præsertim gravi auctoritate nititur. Iungimus rationi auctoritatem; quia, licet in rebus speculativis, quæ ad fidem non pertinent, argumenta ex ratione ducta sufficiant ad sententiam aliquam non solum probandam, sed etiam demonstrandam; in practico tamen & moralibus, in quibus agitur de recta divini legis notitia eiusque observatione, aut transgressione agnoscenda, intellectus humanus sibi ipsi non sufficit, sola ratio humana plerumque caligat, & deficit, ut veritas experientia teste nimis compertum est. Cum igitur sententia probabilis talis esse debeat, ut, quamvis certa & infallibilis non sit, tutò tamen teneri possit; certè præter argumenta ex ratione ducta, quæ ad eius probabilitatem non parum conferre possunt, gravi aliqua auctoritate Doctorum orthodoxorum fulciri debet, ut, si perspicacitate, & acumine ingenii non possumus, saltem demeritis & humilitate id, quod rectum & iustum est, assequamur, & à pravo atque iniusto dignoscamus.

Cum igitur inter sententias probabiles aliqua probabiliore iudicari possint, quæ firmiori aliqua ratione, plurium Doctorum auctoritate nitantur, quaritur an quando licitum sit, & tutum omissa sententia probabiliori minus probabilem amplecti. Pro cuius resolutione.

Dicendum, ex duabus probabilibus sententiis contradictoriè oppositis, quæ versantur circa actionem aliquam humanam, utrum ea licita sit, nec ne, potest quis reprobabiliore sequi minus probabilem. Ita Nav. in cap. *quis autem, dist. 7. de poenit, Suarez. tom. 5. disp. 4. sect. 1.*

1. tom 1 lib. 2. cap. 16. quaest. 2. & 4. Med. in 1. 2. quaest. 19.
 art. 6. dub. penult. Isamb. ad praedict. quaest. 19. disp. 9. art. 4.
 Id constat ex eo, quod sicut non semper renemur sequi id,
 quod est melius, & perfectius; sed sufficit, ut sequamur id
 quod est bonum, alias consilia omnia Evangelica essent
 in praeccepto: sic à pari in opinionibus practicis non tene-
 bimur amplecti id, quod est verisimilius seu id quod ma-
 iorem habet speciem veri tatis talem, ob quam possit prudenter
 indicare verum praeterea ne quidem obligamur ex dua-
 bus probailibus sententijs contradictorie oppositis tuti-
 orem amplecti, sed illa relicta minùs tutam sequi possu-
 mus, e.g.s. Bonav. & quidam alij Doctores asserunt eum,
 qui in peccatum mortale lapsus est ad confitendum sta-
 tum habita confessoris copia obligari; id negat S. Thom.
 In 4. dist. 57. part. 2. art. 2. quaest. 2. in eand. dist. q. 1. a. 3. q. 1.
 & plures alij. Iam quis non vider sententiam S. Bonaven-
 turæ in praxi longe tutiorem, & salubriorem esse, quod
 tamen non obstat, quin sententiam S. Thomæ quivis
 licitè ac tutò sequi possit ergo à simili, poterit quis sen-
 tentia probabiliori relicta, licitè ac tutò sequi minùs pro-
 babiliam.

Excipi tamen debet, quando iudex inter partes litigan-
 tes laturus est sententiam: tunc enim, licet unius causa
 probabilis illi videatur si tamen ex allegatis, & probatis.
 alterius causam probabiliorē, ac magis iuri conformem
 deprehendat, tenebitur illi victoriam litis adiudicare. Ita
 Sylv. Sot. & alij, quos citat & sequitur Laym. Tract. 1. de
 de consc. cap. 5. sect. 3. Ratio est, quia iudex tenetur litigan-
 tibus sententiam dicere secundum merita causæ: est au-
 tem per se notum ex litigantibus illum qui in iudicio
 causam suam secundum leges probabiliorē esse, probavit
 potiori iure mereri. Imo verò (vt ibidem rectè observat) si
 causæ litigantium sint æque probabiles, non est in iudicis
 arbitratu positum, vt litis victoriam adiudicet, cui parti
 maluerit: iudex si quidem non est Dominus iuris sed in-
 terpres proindeque tenetur cuique suum tribuere;
 quod

quod non faceret, si duobus æquale jus ad aliquid haberet, totum uni tribueret, quia sic personarum acceptionem committeret contra juris regulam 12. n. 6. ubi dicitur, *In iudiciis personarum acceptionem habendam non esse*, quare in tali casu, vel compositionem aliquam æquam consentaneam litigantibus suadere debet; vel etiam mutare potest; vel uni dimidium, alteri dimidium alterum juris aut rei, de qua lis est, adjudicare.

CAPVT II.

De Peccatis.

SECTIO I.

Quid sit Peccatum.

QVÆSTIO proposita intelligenda est non de peccato originali, quod aliena culpa contrahitur, de quo in priori hujus operis parte tractatum est, sed de peccato actuali, quod proprio voluntate incurritur. Hoc autem peccatum definitur à S. Augustin. Lib. 22. cont. Faust. cap. 27. *Factum est, vel concupitum, contra legem Dei æternam*, & à S. Thomas 1. 2. q. 71. a. 6. dicitur, peccatum commissionis nihil aliud esse, quam actum humanum malum, & à recta ratione devium.

Quod ut clarius intelligatur, observandum est, ad rationem peccati duo præsertim requiri; nimirum; ut talis actus sit humanus, id est, voluntarius & liber; deinde, ut sit malus & pravus, id est, ut careat debita commensuratione ad suam regulam: regula autem actus humani propria est recta hominis ratio; (ut supra dictum est) remota vero, sed principalis ac primaria, est ipsa lex æterna, quæ per naturalis rationis lumen cuique manifestatur, dicente apostolo Roman. 2. quosvis homines gestare *Opus legis*

scriptum
ipsum
dictis de
ad substantia
teriale?
eiusdem
committit
vatio re
æterna,
actum h
Peccatum
de civitate
humana
illa effect
cap. 7. g
Ansel. l
Non est,
sed tant
Obs
compre
omissio
ad 1.)
ideoque
debet
de aliis
Obs
ad 5. p
verò à
rant fo
gi verò
quod
Dei o
ne S.
ut
scriptum